

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36637/25 in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zemljepisnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvnih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Krušlinu.

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 44012/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadrani.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samostojno Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

— Tovarišem risarskega in merkantilnih tečajev. Kakor dogovorjeno izletimo prihodno pomlad na Češkoslovaško. Tovariši iz II. merkantilnega tečaja (v avgustu) so se že prijavili za ekskurzijo. Prosim še tovariše lanskega risarskega in letošnjega I. merkantilnega tečaja (v juliju), da pošljejo svoje prijave na spodnji naslov do 18. decembra t. l. — V božičnih počitnicah se bo vršil sešestanek ekskurzistov. Čas in kraj povem pravočasno. Tovariški pozdrav! Lojze Hofbauer, učitelj v Hrastniku.

— Lep primer otroške ljubezni do bližnjega. V Ljubljani v Mestnem logu je precej velika naselbina barak, v katerih živijo najbednejši sloji mesta Ljubljane. Otroci v teh barakah trpijo vsled pomanjkanja hrane in obleke. To so opazili tudi njihovi sošolci na deški osnovni šoli na Grabnu. Spontano so začeli prinašati v šolo obnošeno obleko in živila in šli sami v Mestni log, kjer so za sv. Miklavža oddarovali svoje tovariše. Res lep primer otroške ljubezni do bližnjega.

— Božidar Jakac. Kakor doznavamo, pravi Umetniška Matica knjigo o slikarju Božidarju Jakcu. Ta svojevrsna umetniška monografija, ki jo bo uredil in ji uvod napisal esejist dr. K. Dobida, bo gotovo zanimala vse ljubitelje likovne umetnosti, saj je ime tega umetnika pač najbolj poznano med vsemi krogi naše javnosti. Knjiga bo opremljena, kakor še nobena te vrste naših knjig. Vsebovala bo obširen tekst ter do 80 celostranskih reprodukcij na najfinem papirju, knjigi pa bo priložena tudi po ena slika v barvnem tisku ter po en originalen Jakčev lesorez. Monografija bo v platno vezana. Kljub tej razkošni opremi je cena knjige v subskripciji, ki traja do 31. decembra, samo 90 Din, pozneje pa bo znatno dražja. Knjiga se naroča pri upravi Umetniške Matice, Ljubljana, Poljanski nasip 12.

— Kitajsko šolstvo. Prosvetni minister je nekoč izjavil, da bi moralo na Kitajskem obiskovati šole 43.600.000 otrok, ako bi hoteli kitajski narod dvigniti v prosvetnem pogledu. Za toliko otrok bi bilo potrebnih 740.000 osnovnih šol z 1.230.000 učitelji.

KONTRAKTUALCI.

Pri odtegljajih za naturalna stanovanja smo prizadeti najbolj učitelji kontraktualci, posebno oni, ki so tudi šolski upravitelji.

V učiteljski službi smo pogodbeni ponajveč begunci, ki smo se zatekli v materino državo, da tu nadljujemo delo, katero je naš življenjski poklic. Ljubezen do naroda in odpor proti krivicam sta nas pripeljala sem. Ljubezen do poklica, ki nam ni le kruh, temveč ga pojmujemo kot ideal, nas je vodila in pripeljala k svobodnim bratom. Tu smo se poglabili v delo z nezmanjšanim idealizmom.

Sredstva za življenje prejemamo po pogodbi. Sklenili smo pogodbo v večini že pred časom. Prejemki nam ostanejo isti, naj bo deležno ostalo uradništvu kakršnikoli izboljšanj materialnega položaja. Tudi napredovati ne moremo v tem času.

Rastejo pa nam potrebe. Otroci terjajo od očeta vsak dan večji kos kruha; skrbeti moramo za njihovo bodočnost. — Pogodbeni prejemki so nujen minimum naših življenjskih potreb.

Pogodbeniki, ki smo se zatekli v materino državo, smo vložili prošnje za sprejem v stalno državno službo. Od dneva, s katerim bomo prevedeni, prevzamemo nase dobroto in breme državnih uradnikov. Takrat naj bi se upoštevala in odračunala tudi naturalna stanovanja. Sedanji odtegljaji pa preobčutno prizadevajo našo življenjsko eksistenco.

Prošnja kontraktualcev je, naj bi se upošteval njihov položaj in naj bi se jim za čas kontraktualne službe ne zaračunavalo naturalnih stanovanj.

KLIC SLOVENCEV - IZSELENCJEV IZ BUENOS AIRESA ZA PODARITEV KNJIG!

Slovenska Matica je prejela naslednji dopis:

Znano Vam je, da se je mnogo Slovencev izselilo v Argentino in v Južno Ameriko sploh.

Ker pa smo Slovenci po naravi družabni ljudje, smo si pred dvema letoma ustanovili »Slovensko prosvetno društvo« Buenos Aires, v katerem naj bi se shajali, izobraževali in zabavali tu v daljni tujini.

Ker pa smo raztreseni po vsej Južni Ameriki in ni bilo mogoče spraviti vseh Slovencev pod okrilje enega samega društva, smo ustanovili zraven tega še pet drugih društev pod istim imenom in z enakimi pravili, katera so združili vse Jugoslovence ter si medsebojno pomagati na socialnem in gospodarskem polju.

Ostala društva se nahajajo: Slov. prosv. društvo Buenos Aires, S. P. D. 3 Cordoba, S. P. D. Triglav Rosario, S. P. D. Sao Paolo (Brasil) in S. P. D. Montevideo (Uruguay).

Vsa ta društva se pa vedno obračajo na nas, kot prvo društvo v glavnem mestu Južne Amerike, ki začasno zastopamo zvezo, naj bi jim pomagali s knjigami, notami in dramskim materialom.

Ker so pa naša sredstva zaradi velike brezposelnosti neznatna, jim žalibog niti z najpotrebnejšim ne moremo pomagati. Zato se tem gotovo obračamo do Vas s prošnjo, da nam priskočite na pomoč s kakimi knjigami ali notami ter po možnosti igrami.

Ker vemo, da Vam je na srcu naša nemila usoda ter da čutite z nami, ki se moramo v daljnji tujini boriti za kosček kruha, ker so naša sredstva zaradi velike brezposelnosti zelo omejena, upamo, da boste iz Vaše rodoljubnosti pripomogli k čim lepšemu razvoju naših društev ter ugodili naši prošnji, za kar se Vam že v naprej zahvaljujemo

Slovenska Matica bo darovala nekaj svojih knjig, od vsake po več izvodov. Priporočamo, da izroče darovalci knjige na Slovensko Matico na Kongresnem trgu št. 7 v Ljubljani, ki bo preskrbela odpremo vseh knjig v Buenos Aires.

Učiteljski pravnik.

— § Zdravljenje v bolnicah. Po § 7. točka 4. zakona o bolnicah in v zvezi s členom 112. prejšnjega in po § 88. sedanjega uradniškega zakona imajo pravico do brezplačnega zdravljenja v javnih državnih bolnicah vsi državni uslužbenci (uradniki, uradniški pripravniki, zvaniki in služitelji) kakor tudi njihovi družinski člani. Zdravljenje se vrši na stroške proračuna ministrstva socialne politike in narodnega zdravja.

Cenjene gosp. učiteljice!

Za specialno, strokovno, solidno delo Vaše garderobe, po vseh inozemskih žurnalih Vam jamči, novootvorjeni

damski atele
Jovanke Potočnik,
izprašane in diplomirane v inozemskih krojnih šolah — **Mestni trg 5/II.**

Izdeluje tudi kroje po meri
Kostume in plašče izdelujejo prvovrstni damski krojači

— § Odtegotanje uslužbenskega davka od stanarin, ki so jih dolžne plačevati po § 29. in 175. zakona o narodnih šolah občine, odnosno krajevni šolski odbori, izvršuje računovodstvo kraljevske banke uprave od vseh brutto prejemkov. Občine in krajevni šolski odbori izplačujejo učiteljem stanarino brez vsakih odbitkov. O tem ponovno obveščamo vse učitelje na podlagi razpisa kraljevske banke uprave z dne 22. junija 1931. IV. No. 9593/1.

Naše narodno šolstvo.

SOLSTVO V DRAVSKI BANOVINI.

9. Ustanovljena je nova šola Globočice, srez Krško. Šolski okoliš obsega vasi Globočice, Šobenja vas, Stankovo, Zejno, Mali Cirnik, Krasna vas, Čedem in Kamenca iz upravne občine Čatež. V šolskem okolišu je 88 šolgodnih otrok.

10. Dvoražedna osnovna šola v Lescah, srez Radovljica se razširi v trirazrednico. Na šoli je 105 šolobiskujočih otrok.

11. Razširi se dvoražedna narodna šola Liboje, srez Celje v trirazrednico. Na šoli je 142 šolobveznih otrok.

12. Otvorjena je vzporednica k drugemu razredu na dvoražednici v Beli cerkvi, srez Novo mesto. V šolskem okolišu je 167 šolgodnih otrok.

13. Razširjena je trirazrednica Polhov gradec, srez Ljubljana okolica v štirirazredno osnovno šolo. Na šoli je 267 otrok.

14. Dvoražedna osnovna šola Luče, srez Gornji grad se razširi v trirazrednico. Na šoli je 145 šolobiskujočih otrok.

15. Ministrstvo prosvete je odredilo otvoritev I. razreda višje narodne šole k sedanjim štirirazrednim osnovnim šolam v Majšpergu, srez Ptuj. Na šoli je 206 otrok.

16. Na deški petrazredni osnovni šoli v Slovenski Bistrici je otvorjena vzporednica k IV. razredu.

17. Na šestrazrednici Moravče, srez Kamnik je otvorjena vzporednica k V. razredu. Na šoli je 378 otrok.

— Meščanskošolski zakon sprejet. Na predlog ministra prosvete je podpisal Nj. Vel. kralj zakon o meščanskih šolah, ki so državne ustanove. Njihov namen je nuditi svojim učencem, poleg potrebne socialne vzgoje, kakor tudi vzgoje v duhu državnega in narodnega edinstva in verske strpnosti, tudi obsežnejšo splošno izobrazbo, ki ji jim ne more dati narodna šola. Poleg tega pripravljajo meščanske šole svoje učence za trgovske, obrtno-industrijske ali kmetijske poklice in jim nudijo praktično znanje in vzgajajo ljubezen do teh poklicev. Pripravljajo tudi svoje učence za srednje strokovne šole. Meščanske šole se prištevajo k nižjim srednjim šolam in so razdeljene v deške, dekliške in mešane. Vsaka meščanska šola ima svoj okoliš, iz katerega sprejema učence. Ta okoliš določi ministrstvo prosvete. Z zakonom je dovoljena tudi internatska ureditev meščanskih šol.

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN VIŠJE NARODNE SOLE.

Šolskim upraviteljem in učiteljem narodnih šol priporoča Učiteljska tiskarna, da nabavijo nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministrstvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

- Zvezki so sledeči:
1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
 2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
 3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v cirilici. (Rjav ovitek.)
 4. Okrogla pisava.
 5. Pisanke in vezbanke. (Zelen ovitek.)
 6. Vezbanke za računanje. (Moder ovitek.)
 7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upravitelstva in učiteljsko naprošamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upravitelstva so prejela podoben prospekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede!
Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Hočete razveseliti svoje otroke za Božič? Kupite jim „Mihca in Jakca“ in „Tiho življenje“!

LISTEK

† Anton Mlekuž.

Dne 1. decembra je umrl v Čepovanu na Goriškem nadučitelj v pok. Anton Mlekuž.

Ta kratka vest je globoko pretresla vse njegove prijatelje in znanke, ki niso mogli pohiteti na sveže izkopani grob, da se poslovijo od znanca, prijatelja, moža kremenitga značaja, železne volje, rodoljuba, blagega vzgojitelja in očeta.

Nad 40 let je pokojnik učiteljeval in najbrže bi podaljšal svoje šolsko delo še za kako leto, da ni usoda odtrgala tako velik del našega ozemlja in ga prisodila Italiji. Okupacija mu je zrahljala živce in moral je zaprositi za upokojuitev. Polnih 39 let je služboval v Čepovanu, izbral si tamkaj svojo življenjsko družino in vzgojil v strogo nacionalnem duhu 8 otrok, izmed katerih se jih je posvetilo 5 učiteljskemu poklicu. Dva sta šolska upravitelja, dve učiteljici, a najmlajša študira učiteljice v Mariboru.

Kot more le najboljši oče, skrbel je pokojnik za svojo družino, a ostalo mu je še ljubezni, ki so bili deležni Čepovanci. Vdih je vse narodno izobraževalno delo med tamkajšnjim ljudstvom in se poleg tega posvetil predvsem sadjarstvu, in Čepovan se je ponašal z res lepimi sadovnjaki, ki jih je pa svetovna vojna precej uničila, a so jih deloma zopet popravili. — To je bil viden znak njegovega dela in truda, a mnogi znajo, kajni in zavedni narodnjaki, ki niso klonili niti pred silo in niso zatajili svoje narodne

zavesti — ti so še danes priča njegovega pravičnega vzgojnega dela med ljudstvom.

Kako priljubljen je bil v vsej čepovanski okolici, je pričala za tamkajšnje razmere naravnost ogromna udeležba pri pogrebu. Cerkevni pevski zbor mu je zapel na grobu tri žalostinke in domači župnik je imel lep nagrobni govor, v katerem je poudarjal pokojnikove zasluge. Ni ga bilo očesa, ki bi ostalo suho od grobu tako zaslužnega moža. »Takega učitelja ne bomo več imeli,« so šepetali ljudje, ko so se vračali s pokopališča, in govorili so resnico.

Prezgodaj je legel v grob. 72 let življenja je imel za seboj, a ljudstvo in družina bi ga še potrebovali — toda usoda je neizprosna.

Bodi pokojniku nesvobodna zemljica lahka, vsem prizadetim pa izrečeno sožalje.

Osemdesetletnik

Fran Zaman.

(1852.—1932.)

Nedogledna vrsta let, dolga doba učiteljevanja, vences učnih uspehov, truda, oklevanja in žrtve v času po premembni konkordatske šole v pokonkordatsko je bilo njegovo življenje. Šele po osemdesetih letih (1880.) nadalje so se začela učiteljsvu jasni trenutki. Zamanu so se zopet zmrčala z italijansko okupacijo Notranjske in Primorske, pa le ni obupal.

Rojen v Selščku pri Litiji je obiskoval osnovno šolo v Smartnem pri Litiji, kjer je učiteljeval komponist E. Adamič. Latinsko šolo je izdeloval pri o.o. frančiškanih v Novem mestu — nekako do sedme. Usoda ga

je zrinila v vojaško suknjo, iz nje pa v šolo na deželi, kjer naj širi kulturo med slovensko mladino. Sreča je bila — ali nesreča — da ni znal orglati. V Trnovem pri Ilirski Bistrici je služboval skupaj s komponistom Fr. Gerbičem.

V ti dobi si je tudi poiskal iz domačih krajev družico življenja — skrbno, marljivo ženo, vzorno gospodinjico in vzorno mamico drobnih družinici. Po nekaterih pisanih letih je jubilarja zanesla usoda na Vel. Ubeljsko pod Naposom.

Povsod, kjer se je mudil, so ga ljudje spoštovali in radi poslušali njegove smetnice, dovtipe, šale in paradokse.

Službena leta so se množila, doraščala je njegova obitelj, a učiteljska usoda nam tedaj ni prizanašala. Kranjsko učiteljsvo je preživljalo cela decenija vseh sedem lačnih let in sedem suhih krav. Koliko je bilo šolnikov, ki bi mogli tedaj otroke vsaj za silo pripraviti h kaj boljšemu kosu kruha?

Plače 430—500 gld. s pripadajočimi petletnicami so bile kitajski zid, preko katerega učiteljska para ni mogla, ni smela.

V takih časih in takih razmerah se je pripravljala naš jubilar na predzadnjo etapo pred smrtjo — v Hrenovico na dvoražednico. Otroci so iskali kruha po službah, dečki celo v Ameriki — pozneje tudi deklice v deželi dolarja — nekaj jih je pobrala smrt. Med najmlajšimi je ena učiteljica (Slavica). Skoro z lahkoto so se bližali vsak v pripraven kotiček — ljuba mamica ga je našla med prvimi na Hribu poleg Sv. Martina — pod zemljo.

Svetovna vojna. Prevrat — Lahi. Upokojitev.

Sredi največjega nemira, med sovražnimi tuji, nezanesljivimi domačini s skromno pokojnino ob podpori vseh svojih dragih se rade volje ozira čestitljivi učitelj veteran preko meje v sosedno kraljevino, kamor mu željno vsak dan hite misli, spomini in hrepenjenje.

80letni Zaman se ni proslavil s peresom, ne z glasbo, ne v narodni organizaciji, a podpiral je te ustanove po svojih močeh. Čisti nazor izkristalizovanega rodoljubja, sodba o slovenski domovini, iskrena in resnična, pikra ponekod v naši zgodovini.

Na zunaj kaže narodna duša zlasti na deželi raje svoje nedostatkosti in celo okorelost, nego da bi se košatila s svojo okretnostjo, rodoljubnostjo in snago. Toda naši mladeniči pri telovadbi, naši Sokoli, naši vojski so spretni dečki ne le v lahki atletiki, marveč celo — akrobati. Slovenci je iskren, odkrit, potrpežljiv do skrajnosti, a svoje notranje strani marsikdo hrani zase in svoje drage. Zdravo jedro se čisto skriva globoko pod raskavo, ali vsaj neodločno vnanostjo.

Tako je sodil o nas naš mož, šolnik iz jedra naroda. Sodil nas je, a nikoli obsojal, marveč bodril: Naprej, naprej! — In mi, ki smo hiteli za vzorci, ki hitimo in bomo hiteli za njimi, se s ponosom družimo v vedno večjo četo, ki poziva z Zamanom vred krepko: Naprej, naprej!

Ljubezen do doma, do rodne grude — mile Dolenjske ga je začasno priyahila v Zgornjo Šiško. Doklej?

Ostani junaku Zamanu starost mila, kakor mu je bila prošlost vzgledna, — polna vzorov in nad, ostani do poznih, poznih let! Komšija.

Učiteljska tiskarna priporoča nove zvezke vsem osnovnim in viš. narodnim šolam.